

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

För beaktande till:
Nämnden för folkhälsa och sjukvård
Regionstyrelsen

Granskning av regionens arbete med att utnyttja möjligheterna inom området Rätt använd kompetens (RAK)

Regionens revisorer har, med hjälp av sakkunnigt biträde, granskat regionens arbete med att utnyttja möjligheterna inom området Rätt använd kompetens (RAK).

Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård styr och följer upp arbetet med att utveckla arbetssätt och kompetensanvändning så att önskade effekter uppnås.

Granskningsrapporten ”Region Jönköpings län - Granskning av regionens arbete med att utnyttja möjligheterna inom området Rätt använd kompetens (RAK)” överlämnas härmed till regionfullmäktige.

Bakgrund

Hälso- och sjukvården i Sverige befinner sig i ett läge där den operativa verksamheten utifrån nuvarande organisering, arbetssätt och arbetsfördelning brottas med svårigheter att attrahera och rekrytera adekvat kompetens.

Tillgängligheten för vissa specialiteter är alltför låg i många landsting och ett stort antal vårdplatser vid sjukhusen är stängda på grund av sjuksköterskebrist. Samtidigt visar en rad analyser och sammanställningar att antal läkare och sjuksköterskor i förhållande till antalet invånare är högt i Sverige. Regeringens nationella samordnare för effektiv vård (SOU 2016:2 s.21) har identifierat behovet av att ompröva nuvarande arbetssätt och arbetsfördelning för att hjälpa till att lösa problemet med kompetensförsörjning.

Problembeskrivningen ovan gäller i hög grad även Region Jönköpings län och i budget och verksamhetsplan för 2016 och flerårsplan 2017-2018 beskrivs RAK, rätt använd kompetens, på flera ställen som en viktig strategi för att långsiktigt säkerställa kompetensförsörjning, patientsäkerhet och effektivitet. En

handlingsplan är fastställd med utsedda projektledare och 2017-06-01 som slutdatum.

Revisorernas bedömning

Revisorernas övergripande bedömning är att nämnden för folkhälsa och sjukvård och regionstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning utövat en styrning för att säkerställa ett framgångsrikt utvecklingsarbete utifrån konceptet rätt använd kompetens (RAK). Regionfullmäktige har i flerårsplanen tydligt angett en hög ambitionsnivå för RAK för att därigenom bland annat möta nuvarande och förmodat kommande rekryteringsutmaningar. Revisorernas bedömning är att nämnden för folkhälsa och sjukvård och regionstyrelsen inte har tagit initiativ till att formulera målsättningar och handlingsplaner för att detta arbete ska ge resultat.

Skälen för bedömningen är följande:

- Arbetet har pågått under lång tid utan att sammanhållna aktiviteter genomförts. Pilotprojekten har dock genomförts på ett ambitiöst sätt och med ett bra stöd till pilotenheterna där resultat har dokumenterats. Vad som ska ske efter pilotenheternas resultat är däremot oklart.
- RAK-arbetet bedöms vara strategilöst. Granskningen visar att RAK är ett koncept som är känt i verksamheten men det finns ingen uttalad strategi eller handlingsplan. Därmed är det upp till verksamhetschefer att prioritera vilka åtgärder som ska genomföras för att bättre utnyttja befintlig kompetens.
- Det saknas ett tydligt ställningstagande från högre ledningsnivåer avseende vårdnära servicetjänster. Effekten på kompetensförsörjning, arbetsmiljö, ekonomi och vårdkvalitet blir därmed bristfällig.
- Det finns ingen strategi för hur kompetensöverföringen ska kunna ske ekonomiskt hållbart på lång sikt.
- Regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård håller sig inte informerade i tillräcklig grad och har inte strukturerat projektet för att enkelt kunnat följas upp.

Det bör framhållas att det i enskilda fall och inom vissa verksamheter har skett och pågår mycket lyckade utvecklingssatsningar i RAK:s anda. Urologen är ett bra exempel som framkommit i denna granskning. Även översynen av arbetsfördelningen mellan sjuksköterskor och undersköterskor inom vårdområde kirurgi är ett bra exempel på RAK-åtgärder.

Revisorernas rekommendationer

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- tillse att en tydligare och mer aktivitetsbaserad handlingsplan tas fram för att fastställa regionens strategi när det gäller RAK.

- definiera vilka områden inom RAK som kräver övergripande och sammanhållna åtgärder och ställningstaganden för att få effekt.
- tillse att en plan för uppföljning som når till nämnden upprättas och att det definieras målsättningar som är möjliga att följa upp.
- definiera vilket stöd som verksamheterna behöver för att kunna bryta traditionella mönster i hur arbetet fördelas, det kan röra sig om ekonomi och stödjande kompetens.

Svar

Regionrevisionen föreslår att regionfullmäktige ger nämnden för folkhälsa och sjukvård och regionstyrelsen i uppdrag att senast 5 december 2017 svara på vilka åtgärder som kommer att vidtas till följd av granskningens resultat och revisorernas rekommendationer

Göte Wahlström
Ordförande

Anders Gustafsson
Vice ordförande